

נציבות תלונות הציבור על שופטים

לשכת הנציב אשר קולה
ס. נשיא, שופט מחוזי (בדימוס)

ב' באב תשפ"ו

16 ביולי, 2026

מספרינו: 296/26, 303/26, 279/26 / בית הדין הרבני הגדול

תמצית החלטה

החלטה בעניין התבטאויות הרב הראשי לישראל ונשיא בית הדין הרבני הגדול

1. תלונות לנציב עסקו בשני נושאים עיקריים הנוגעים להתבטאויותיו של הרב הראשי ונשיא בית הדין הרבני במסגרת שיעורים שהעביר:

הנושא הראשון - התבטאויות חריפות נגד שופטי בג"ץ שנתנו החלטות בשבת בעניין הגבלות על הפגנות בזמן מלחמה (בג"ץ 78622-03-06).

הנושא השני - התבטאויות נגד שופטי בג"ץ שחייבו את הרבנות לאפשר לנשים לגשת למבחני הרבנות (בג"ץ 2688/19).

2. הנציב קבע כי יש להבחין בין שני כובעיו של הרב הראשי: תפקידו כדיין ותפקידו כרב ראשי, וזאת בהתאם לסעיף 9(ד) לכללי האתיקה לדיינים, תשס"ח – 2008 (להלן: "כללי האתיקה"), הקובע כי איסורים שעל פי כללים אלו לא יחולו על פעילות או מעשים של דיין שהוא רב ראשי הנובעים מכהונתו זו.

3. לגבי הנושא הראשון (התבטאויות בנוגע להחלטות בג"ץ בשבת) - הנציב קבע כי התבטאויות הרב, שכללו ביטויים כמו "רומסים את התורה הקדושה", "מתנהגים בהפקרות", "השופטים החצופים האלה" ו"בג"ץ אויב היהדות", חרגו באופן משמעותי מביקורת לגיטימית. אמירות אלו כוונו לגופם של שופטי בית המשפט העליון ואינן עולות בקנה אחד עם השיח הממלכתי המצופה מנושא משרה שיפוטית בכירה.

4. הנציב קבע כי אמירות אלו אינן "נובעות מכהונתו כרב ראשי", ולכן אינן חוסות תחת החרג שבסעיף 9(ד) לכללי האתיקה.

5. לגבי הנושא השני (התבטאויות בנוגע למבחני הסמכה לרבנות לנשים), הנציב קבע כי התייחסותו של הנילון לנושא בחינות ההסמכה לרבנות מצויה בליבת תפקידיו כרב ראשי, בהיותה קשורה ליישום סמכויותיו הסטטוטוריות לפי חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ס - 1980 (סעיפים 2(4) ו-2(5)). הגנה על ליבת תפקידיו של הרב הראשי, בעניין זה, נחשבת לפעולה הנובעת מכהונתו.

6. על כן, סמכות הביקורת של הנציבות, בכל הנוגע לנושא השני, מוגבלת מכוח הסייג שבסעיף 9(ד) לכללי האתיקה, המגן על עצמאותו ההלכתית של הנילון בביצוע תפקידיו כרב ראשי. הנציב ציין כי סעיף 21 לחוק הדיינים, תשט"ו - 1955, העוסק בסמכות השר להגיש קובלנה משמעתית כנגד דין, שהתנהג באופן שאינו הולם את מעמדו של דין בישראל, לכאורה אינו מופנה לנציב, וכי תחולתו על פעילות הרב הראשי, בתפקידו כרב ראשי, מוטלת בספק. כשנראה, כי אין בנמצא דין משמעתית או כללי אתיקה ספציפיים המחייבים רב ראשי בתפקידו זה, להבדיל מתפקידו כדיין. הנציב אף העיר כי לכאורה השימוש בדין המינהלי של העברת הרב הראשי מכהונתו כדיין לפי סעיף 16א לחוק הדיינים אינו חף מקשיים, שהרי גם אם ינקט הליך מינהלי של העברתו מתפקידו כדיין, עדיין יישאר הוא רב ראשי מכח החוק, ובתוקף תפקידו זה יכהן הוא כדיין ואפילו כנשיא בית הדין הגדול.

7. הובהר, כי הנציבות עוסקת, על דרך הכלל, בתלונות שעניינן הפרת כללי האתיקה, ושעה שכלל 9(ד) קובע שאיסורים שבכללים אלו לא יחולו על הרב הראשי, נראה שנשמט הבסיס החוקי לבחינת אמירותיו של הנילון, ככל כאמור שהן נובעות מתפקידו כרב ראשי.

8. סיכומו של דבר, הנציב מצא את התלונה, בכל הנוגע להתבטאויות הקשורות לנושא הראשון - מוצדקת. אולם, בכל הנוגע להתבטאויות הקשורות לנושא השני - קבע הנציב, כי התלונה חוסה תחת כלל 9(ד) לכללי האתיקה לדיינים, ולפיכך התלונה נדחת. הנציב ציין כי אמנם החלטתו זו, המבחינה בין סוגי ההתבטאויות, שונה מהחלטה קודמת שניתנה בעבר על ידי הנציבות (מספרנו: 445/20), אולם וכידוע, החלטות הנציב אינן מהוות "תקדים מחייב" ורשאי הוא לסטות, גם אם במשורה, מהחלטת נציב קודמת.

9. הנציב הדגיש את הצורך בשיח ציבורי ענייני ומכבד, גם בעניינים שבמחלוקת, ואת החשיבות של התנהלות ראויה מצד נושאי משרה שיפוטית בכירה, תוך הימנעות מביטויים מבזים הפוגעים בכבוד המוסדות השיפוטיים ובאמון הציבור.